

„Soča“ izhaja vsak petek in velj po pošti prejema ali v Gorici na dobi pošiljana:

Vse leto f. 4.40
Pol leta „ 2.20
Četrt leta „ 1.10

Pri ostanilih in tako tudi pri „po. lonicah“ se plačuje za navadno tristop. na vrato:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za vsako črko po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 2 kr. v tobakarnicah na Starem trgu in v Nanski ulici in v prodajalnici G. Likarja v Semeniški ulici št. 10.

Dopisi naj se pošiljajo prednostno, naročnina pa opravištvu „Soča“, Via Mercato 12, II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi na so blagovoljno frankirajo. — Delavcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglašajo pri opravištvu.

Bodi jasno!

(Beseda čitateljem našim.)

V začetku meseca avgusta tek. leta izvršila se je pri našem listu važna sprememba, ki naročnikom našim ni neprijetna; le tu pa tam so se natihome oglašali nekaki dvomi in pomisleki, ki so se pa tekom dveh mesecev popolnoma razpršili — vsaj poročali so nam takó od mnogih strani. Ob jako kritičnem času nastopil je naš izdajatelj in urednik svojo časnikarsko tožavno službo. O gmotnej strani in nesreči zaradi taje nepoštenosti — molčimo, ker to še ni največje hudo, dasi truditi se, skrbeti in „zalagati“ ni preprijetno delo. Toda ker so se po zadnjih deželnozborskih volitvah jako poudarile razmere v domačem taboru in ker se nasprotniki naši čedalje bolje organizirajo v složno in dosledno borbo proti narodu slovenskemu, proti narodu našega najdražim svetinjam, zategadel mora naš urednik s posebno pozornostjo, dostojno hladnokrvnostjo in nepristransko objektivnostjo slediti svoji časnikarski dolžnosti. V koliko je dolejš vršil svojo nalogo v tem zmišlu, sodijo naj častiti čitatelji naši. „Vsek začetek je težak“, pravi pregovor; tudi za nas ni bil lahak, slasti pa v napominjanjih silno obtežujočih okoliščinah. Ako bi torej tudi ne bilo vse v „najboljšem“ redu, nam morda lahko vsakdo oprosti, kajti „dola udi“. Da bode pa jasno med nami in našimi čitatelji in da bi kdo ne terjel od nas več, kakor mu zamoremo dati in dovoliti pri današnjih težavnih okoliščinah, naj sledi tu vodila, ki nas vodijo in nas bodo v bodočnosti vodila toliko zavestneje v našem časnikarskem poslu in poklicu.

V prvi vrsti čaka nas težavna in silno malo uspešna borba proti našim narodnim nasprotnikom. Težavna je ta borba naša zategadel, ker so nasprotniki naši mirni v vsakem možnem pogledu, bodisi po številu, bogastvu ali po številu razumnosti in delavnih močih proti nam delujočih. V svojih rokah imajo mesta, kupčijo, obrtnijo in razne zavode, česar mi nimamo. Poleg tega so nasprotniki naši agresiven živeli v narodnem življenju, v narodnih borbah — v škodo vsestranskemu razvoju naroda našega. Ker nam torej od te strani preté raznovrstne nevarnosti, poudarjali smo že čestokrat v svojem listu, da hočemo na to stran posvečevati večji del pozornosti svoje, da bomo natančno poznali vse nasprotne spletke, vse

nasprotne pohlepne želje in težnje. In odbijati vse nasprotne naskoke na naše narodne svetinje, zavračati vse nasprotne laži, sumničenja in hudobna zavijanja — to bode vselej naša prva, naša najvažnejša naloga.

Čitatelji naši se bodo spominjali mnogih uvodnih člankov, podlistkov in drugih spisov, v katerih smo po svojih močeh, kolikor nam le dovoljujejo razmere, v katerih živi naš list, odločno sledili gori naznanemu vodilu. Da smo s takim postopanjem ubrali v pravo struno ter krepko podregnili v srčanje gnezdo, priča nam to, da smo spravili svoje nasprotnike iz ravnotežja dostojnosti in da so začeli kakor beani mahati in udrihati okoli sebe, ne da bi se pa upali spustiti z nami v resen časnikarski boj. Na vse naše članke nam niti ne črhejejo ter molče, kakor da niso zagledali belega dala. — Ker pa vse tako naše dejave prozira in nadaljuje svoje napade proti narodu našemu z isto doslednostjo in brezobzirnostjo, tako tudi poštoni dragonarodni sosedje ne izvedo reanice ter začnejo polagoma c nas istotako krivo soditi in nas prezirati — in ravno zato je naš boj nasproti takim nasprotnikom silno težaven in le malo uspešen.

Nasproti temu pa vsaj čitatelji naši zadobijo jasne pojme o težavnem našem stanju proti mnogobrojnim in močnim nasprotnikom. In mi ničesa bolj ne želimo, kakor da bi tako spoznanje čedalje bolj družilo slovensko razumnost in vse slovensko ljudstvo v skupno in složno delovanje v prosoh in boljšo bodočnost naroda slovenskega v deželi naši; želimo, da bi valed mnogih in previdno osnovanih spletk v nasprotnem taboru pozabljali na morebitne navakrižnosti doma, da bi se mirno in pobratimski združevali v plodonosno narodno delo ter da bi bili prizanesljivi eden drugemu zaradi malenkostnih načelnih navakrižnostij. Ničesa ni sam kriv, da ima ta ali ona načela, kajti v kakeršnih okoliščinah smo vzrasli, pod kakeršnimi uplivi smo se vzgojili, takó so se razvila in ustanovila tudi naša načela. Zaradi tega pa ne prezirajmo in ne preganjamo svojega brata, ki je dozorel pod drugačnimi uplivi. Vsi skupaj imamo jedne in iste nasprotnike, ki bi nas radi zatrli vse brez razločka. In za tako pobratimsko slogo bomo dosledno govorili in delovali.

Govorili in delovali bomo pa tudi za složno delovanje doma, za svoje domače potrebe in razmere. Govorili in delovali pa ne bomo za slogo s stališča terorizovane, ampak slobodne volje; ne da bi posamičnikom ali tudi celim strankam mašili usta,

da svet ne izve njihovih mislij in želj, ampak da vemo in poznamo želje najrazličnejših posamičnikov in strank, kajti le na tak način je možno pravo pobratimsko sporazumljenje. Ako jim pa ne damo priloznosti, da povejo vse, kar jim teži srce, potem si sami ustvarjamo nadržano stranko, ki bi ob kritičnem slučaju utegnila prekoniti vse naše najdraže načrte.

Slovenec na Goriškem je razmerno jako malo, a vendar se pokazujejo in silijo na površje tudi tukaj raznovrstne želje in težnje, ki se pa vendar dejo združiti, ako bi bilo na vseh straneh nadosti resne volje. Ako pa hočemo doseči pravo sporazumljenje, ne smemo prezirati nobene stranke, ampak razmerno uvaževati razna mnenja in težnje, naj prihajajo od kogarkoli.

Da pa poslušamo in uvažujemo najraznovrstnejše glasove iz poslednjega kota slovenskega dela dožele naše, to je v prvi vrsti nič drugega kot časnikarska dolžnost jedinca slovenskega časnika v grofovin goriško-gradišanski. Jeden sam list imamo in nam tudi zadostuje za potrebe svoje. Ako bi imeli dva lista, hiral in životala, bi oba in imeli bi poleg tega gotovo še marakak nepotreben časnikarski boj. Če pa hočemo, da bo jeden sam list resen zastoval vkljub našim mnogim potrebam, da noben resnomislec in dobrohotec razumnik ne bo pogrešal protora za svoje potrebe v tem listu, takó mora vsi jedini list tudi odgovarjati vsaj približno vsem tem zahtevam. Pred nedavnim časom bi bili kmalu dobili poleg „Soče“ še dva časnika. Pomislite, kaj bi bilo!

Čestokrat smo interpelirani, ali je „Soča“ zares glasilo „Sloge“, kar je bilo poudarjeno celo na volilnem shodu v Rifenbergu. Na to odgovarjamo: „Soča“ je glasilo „Sloge“ ravno toliko, kolikor „Slovenskega jezika“ ali „Zavednosti“, ali „polit. čitalnice v Cepovanu“, ali pa tudi onega ostalega naroda, ki nič ali le malo vé o teh družtvih. Vsako teh družtev dobi za svoje potrebe prostora v našem listu, kakor tudi vse ostalo razumnost in ljudstvo, ki nima nikake zveze z njimi. Če bi pa ta ali oni predsednik ali kdorkoli zahteval, da bi „Soča“ ne sprejela ničesa v svoje predale, kar ni poprej odobrilo on, to bi zahteval preveč od nas in to iz gori navedenih, celo naravnih razlogov. Ako hoče ta ali oni, da bi kak list šel v boj proti vsem tistim, ki slepo ne plašejo po njegovej volji, tak mora res skrbeti za drugačna sredstva, toda jedinca glasila naj ne skuša zlorabiti v svoje namene.

LISTEK.

Cuore — Srcé.

Italijanski spisal Edmondo De Amicis.

(Ogleda s političnega stališča in s ozirom na naše odnošaje) (Dalje).

Mala straža lombardska.

Ob času vojake za osvobojenje Lombardije v l. 1859, malo dni po bitki pri Solferinu in San Martinu, kjer so Francozi in Italijani zmagali Avstrijce, ali je nekega lepega jutra meseca junija majhna četa Saluških konjikov s počasnim korakom po samotni stezi proti sovražniku, pazljivo opazuje okolico. To četo sta vodila jeden častnik in jeden narednik (feldvebelj); zrla so z nepremičnim očesom daleč pred sé, pripravljeni vsak trenutek zagledati med drevjem oddelke sovražnih predstraž. Došli so takó do neke kmečke hiše, obdane z jesenjem, pred katero je stal čisto sam, kakih dvanajst let star deček, ki je z nožem lupil majhno vejo, da si napravi iz nje paličico. S hišnega okna plapolala je široka trobojnica, a v hiši ni bilo nikogar: kmrtje, ki so razobešili zastavo, so pobegnili iz strahu pred Avstrijci. Kakor hitro je deček zagledal vojake, vrže paličo od sebe ter sname kapico z glave. Bil je lep deček, drznega pogleda,

velikih modrih očij, plavih in dolgih las, golorok in golih prsih.

— Kaj delaš tukaj? — upraš ga častnik, konja ustaviši. — Zakaj nisi pobegnil s ostale družine? —

— Jaz nimam nikogar, — odgovori deček. — Najdenček sem. Danes delam tukaj, jutri tam. Ostal sem tukaj, da vidim vojsko.

— Ali si videl Avstrijce?

— Ne, že tri dni jih nisem videl.

Častnik je ostal zamišljen nekoliko časa; potem skoči s konja, pusti vojake na mestu obrnjene proti sovražniku ter ustopi v hišo in zleze od tam na streho. Hiša je bila nizka; raz streho se ni videlo, kakor le majhen del polja. — Treba je plezati na drevesa, — dejal je častnik ter zlezel na tla. Ravno pred kozolecem se je dvigal visok in tisek jesen, ki je zibal svoj venec v zračni modrini. Častnik ostane nekoliko časa utopljen v misli, pogledovaje zdaj drevo, a zdaj vojake; na to pa kar hipoma upraša dečka:

— Ali imaš dobro oko, paglavček?

— Jaz P. odgovori deček. — Jaz vidim vrabca jedno miljo daleč.

— Ali bi zamogel splezati na vrh tega drevesa?

— Na vrh temu drevesu? Jaz P. V polovici minute sem gori.

— In bi mi znal povedati, kar bi videl od tam gori, ako so avstrijski vojaki na onej strani, oblaki prahu, puške, ki se blišče ali pa konji?

— Kajpada, da bi znal.

— Kaj hočeš, da mi narediš to uslugo?

— Kaj da hočem? — reče deček smehljaje se. — Ničesa. Prava reč! In pa... če bi bilo za Nemce (misli Avstrijce. Prel.), na noben način; za našince pa! Jaz sem Lombardec.

— Dobro. Splezaj torej gori!

— Koj, samó da si sezujem čevlje.

Sezuje se, stisne paz pri hlačah, vrže kapo v travo ter objame deblo jesenovo.

— Pa pazi! — vsklikne častnik, hoteč ga zadržati, kakor da bi ga bil prešinil napadoma nek strah.

Deček se obrne ter ga pogleda s svojimi lepimi modrimi očmi, kakor bi ga hotel nepesa uprašati.

— Nič, reče častnik; — pojdi gori.

— Deček spleza gori, kakor mačka.

— Glejte naprej, pred seboj! — zapové častnik vojakom. V malo trenotjih je bil deček na vrhu drevesa, oklene se debela z nogama med listjem, a z životom razkritim, solace pa mu je poklo plavalas glavo, da se je lesketala kakor zlata. Častnik ga je komaj videl, takó majhen se je zdel tam gori.

— Glej naravnost in v daljavo! — kliče mu častnik. Deček, da bi videl bolje, odtegne desnico od drevesa, ter si jo položi pred čelo.

— Kaj vidiš? — vpraša ga častnik.

Deček pripogne glavo proti njemu in položivši roko nad usta, odgovori: — Dva moža na konjih doli na beli cesti.

— Kakó daleč od tukaj?

— Pol milje.

— Ali si gibata?

V zadnji števec smo n. pr. natisnili dve izjavi od uplinskih strani, da bi slovenski poslanci volili za deželne odbornike povsod jednake priljubljenega poslanca dr. A. Gregorčiča. Taki izjavi je došlo našemu uredništvu že brez števila — protizjave pa še nobene, a to je najjajnejši dokaz, da je to resna volja naroda. Čemu bi ne smeli z njimi na dan? Kogar take izjave bole naj si pomaga drugače, ne ne islaviti šolca proti našemu listu ter napenjati vse moči, posluševati se vseh možnih sredstev, da bi zatreli naš list ali na kak drugačen način škodoval uredniku. To je nepošteno in neopravičeno! Te dneve je izjavil "Slovenec" urednik, da tudi urednik ni nikomur — ukovale. Mi ponavljamo to besedo za njim, kajti kam bi prišli, ako bi za vsako listu doposlano izjavo začeli napadati urednika tisti, katerim take izjave niso po godu? Urednik je nad takimi strankarskimi in zasebnimi sodbami! Zategadel izjavljamo: 1). "Soda" je nezavisno glasilo naroda slovenskega na Goriškem, v katerem dobí prostora vsakdo, kdor se resno trudi za blagor naroda v vsakejakem pogledu. 2). Urednik lista je popolnoma nezavisen od vsake politične stranke, od družtev ali tudi katerikoli posamičnikov, — zavisec je izključno le od naroda in tiskovnega zakona. — Tisti pa, ki bi radi ponižali "Soda" v pomilovanja vredno služkinjo samovolji čestokrat jedne same osebe in bi radi ukovali voljo urednikovo v hlapčevske sponse, da bi smel pisati le to in le toliko, kolikor mu dovoli milostna cenzura posamičnikov, ta se zelo moti. Kakor hitro bi se to zgodilo, so ure "Sodi" štete in imeli bi kmalu nove glasilo — pa tudi hude častnikarake boje. In nasledki? Složimo se torej, pa pobratimski! Bodimo složni, pa brez pritiska in radovoljno! Kar se tiče pa "Sode", zapomnimo si slato resnico, da: Nihče ne more vsem ustreči! — Kdor pa prav pomisli, ta spozná, da drugače delovati ne moremo! Nas pa vodi prepričanje, da ravnamo — dobro, —

La Gorizia italiana.

(Konec).

Sprehajaje se po mestu pa zapazimo na štacunah poleg majhne manjšine pravil italijanskih imen veliko množino slovanskih in nekoliko tudi nemških imen, samo da je lahonska "omika" tem prilinkom zasadila najsmušniši pravopis. Nemški "Pick" postal je "Pich", ravno tako "Pinkerle" v "Pincherle", preveč podobno besedi "Pinscherle", ki pomenja posebno vrsto psov, etc. etc.

Se smešniša in še bolj spakedrana se kažejo slovanska imena, katerih omikani, z italijansko kulturo napojeni prebivalci že kar več ne znajo prav pisati. Na to stran je brati ime "Coppag" namesto Kopač, "Metveiseig" nam. "Medvešek", "Qualig" nam. "Hvalič", etc. — In ti ljudje bi bili Italijanci?! — Smešno!!

Mesto goriško šteje dandanes po vsem tem prebivalce različnih narodnostij in v njih se preliva pomešana kri; kdor bi hotel tem prebivalcem usiljevati proslavljanje "civilta italiana", češ, da so je v katerem koli delu potrebni, kot kako niže pleme ("razze inferiori"), ta bi razžalil celo mesto, potem ko je dokazano, da v resnici mesto nikakor ni italijansko.

Vendar pa se nahaja v mestu majhna občina prebivalcev, katerih prapradedje so imeli svojo zibel bolj na južno in bolj na vzhodu, nego najbolj italijanski Italijan; in ravno udje te občine se trdijo najočitneje v goriškem mestu ucepjati "civilta italiana". Komično pa je pri tem to, da ravno ta toliko italijanska občina mora rada ali ne rada med svoje prištevati priimke, kakršni so, n. pr.: Michelstädter, Steiner, Dörfles, Hering, Schnabel, itd. Taka imena pač jasno pričajo, da ona občina sama ne spada še v prvo vrsto pravokrvnih Italijanov.

Goriško mesto kaže po tem takem prav pisano podobo z močno prevagajočim slovanskim življenjem; tip prebivalcev, jezik, imena mestnih delov in priimki kažejo v vsem mestu soglasen značaj: mešanica prevladuje na vse bistvene strani. Vsled tega smo mi prepričani, da, ko bi ne bil zadnjič "Corriere" teh razmer pozabil, ali bolje, ko bi jih zaradi svojih barvanih naročnikov ne bil prežl, gotovo tudi njegov ščuvajoči članek "la grande Slovenia" ne bi bil nigdar zagledal belega dne. Vsekako se dá iz teh dejanstev izvesti jako važen sklep in sicer najprej v obče za goriške meščane same. Ker teče tudi v onih meščanih, ki se zdaj obnašajo in čutijo kot Italijani, dva-tri in tudi večkrat pomešana kri — koliko družin utegne pač dokazati pravi, čisto nepomešani italijanski rod? — in ker teh razmer ne morejo predruščiti, nastane za nje in za vse prebivalce goriškega mesta neizogibna, pa tudi lepa dolžnost, drug proti drugemu izkazovati spravljivost in v miru med seboj živeti.

"Corriere" pa naj posname iz istih dejanskih razmer preimennitni nauk, da se list, ki se postavlja proti dejanstvom in ki se bori samo s fantazmi, kmalu osmeši, ko mu lahko vsakdo njegove izmišljene trditve spodbije in dokaže dejanska nasprotja. Ako hoče tedaj imenovani časnik s pravico nositi svoje ime "Corriere di Gorizia", naj tudi v resnici nepristransko zagovarja koristi vseh Goričanov, torej pomešanih in nepomešanih prebivalcev obeh narodnostij; drugače naj si ime spremeni takó, da bo de ustrežalo samó tisti peščici meščanov, za katere se je potegoval doslej na škodo veliki večini meščanov. Takó je pisala pred 5. leti oseba, ki ni slovanske krvi, katere pa narodna strast še ni spravila iz ravnotežja hladnokrvne objektivnosti. Vso čast jej! Kakó naši "Corrierovci" pačijo naša imena, pvedali smo doslej menda že več kot dosti. Toda tudi to še ni zadosti tej sovražnej nam gospódi. Kjer nam imena ne morejo spáčiti, tam dajejo našim krajem kar nova imena. Triglav je postal kar čez na "Tricorno", a naša Podgora "Piedimonte" itd. a teh novoskovanih imen se drže dosledno v domačem krogu in v javnosti. — Najbolj pa naj dokazuje njihovo strast naslednja resnica.

V naši okolici imamo tudi nekaj vasij, katerih imena živo pričajo nemško gospodstvo nad slovenskimi tlačani. To so imena vasij Dornberg, Kronberg in Rifenberg. Še celó tem imenom niso prižesli ter jih preložili po svoje v Moncorona in Montespino. Takó poitalijančujejo našo slovensko okolico teoretično, no nadejati se smemo, da se faktično ne izvrše njih hudobne in pohlepne želje!

oprijemljajoč se za deblo in veje ter strmaglavlil potem z odprtimi rokama na tla.

— Prokletstvo vam! — zakliče častnik ter prihititi na pomoč.

Deček je padel na hrbet in je obležal z razprtimi rokama vznož; krv mu je curljala na levi strani iz prs. Narednik in dva druga vojaka skočili s konj; častnik se pripogne ter mu odpré srajco; krogla mu je pridrla v levo pljučno krilo. — Um! je! — vskliknil je častnik. — Ne, še živi! — odgovori narednik. — Oj, ti ubogi, ti vrli deček! — vsklikal je častnik; — le pogumna, le srčen bodi! — Toda medtem ko mu je prigovarjal srčnost ter mu je pritiskal ruto na rano, zasuknil je deček oči ter povesil glavo: bil je mrtev. Častnik zbledel ter ga gleda nepremično za trenotek časa; potem ga na rahlo položi na travo; za to ustane ter ga ogleduje; tudi narednik in oba vojaka gledali so ga nepremično: — drugi vojaki pa so bili obrojani proti sovražniku.

— Ubogi deček! — ponavljal je častnik z žalostnim glasom. — Ubogi, vrli deček!

Potem gre k hiši, sname z okna zastavo trobojnico ter jo razkrije kakor mrtvaški prt nad mladega mrliča, pustivši mu obraz odkrit. Narednik položi poleg mrliča čevlje, kapico, paličico in nožič.

Ostali so tihi še za jeden hip; potem se obrne častnik k naredniku, rekoč: — Pošljemo ponj nosilničarje: kajti umrl je kot vojak; pokopljajo naj ga zato vojaki. — Izgovorivši to besedo, pošlje z roko mrliču poljubek ter zakliče: — Na konje! — Vsi zaješejo konje, četa se združi ter se napoti dalje.

In malo ur potem je bil mali vojak pokopan z vojaško častjo.

Deželni zbor Goriški.

Prva seja 10. t. m. ob 11. zjutraj.

Po slovesni sv. maši zbrali so ne udje novoizvoljenega deželnega zbora ob 11. uri predp. v dvorani deželne hiše; — tudi preuzv. knez nadškof med njimi. Pogrešali smo samo poslanca Jvančič-a, kojega zadržuje bolezen.

Vladni zastopnik, g. c. kr. namešt. svetovalec vitez Bosizio se je v ital. in slov. jeziku predstavil kot deželnega glavarja nj. prevzv. gospoda grofa Franca Coronini-ja in kot podglavarja g. d.r. Josipa viteza Tenkli-ja.

G. glavar je na to položil slovesno obljubo v roke vlad. zastopnika in pravzemaš predsedništvo, otvori zasjedanje z daljšim ital. in slov. govorom.

Prvi del ital. govora je blizu enakega pomena, kakor naslednji slov. del:

"Lepa beseda najde vselej lepo mesto, govorimo jo v katerem koli jeziku.

Vendar pa stavim veliko veljave v to, da morem danes, ko nastopam zopet podeljeno mi službo, svoje vojake slovenskega rodu zagotavljati tudi v njihovem jeziku, da sem ostal nespremenjen in zvest onim načelom, ki so me vodila na mojem dosedanjem političnem potu in da me je resna volja, odmenjati enako dolžnostno skrb vsem sinovom in vsem stranem naše dežele, kakor se nadejam, da sem to do zdaj vedno delal.

S tem želim pripomoči, da se med njimi že v kalu zaduši vsako zrno razpora in to v prid vsakemu posamezniku, pa tudi v blagor naši celi ljubi domovini.

Zdi se mi, da veljajo enake postavbe za privatno občeuvanje, kakor za javno življenje.

Razburjena množica nam sicer ne bo hvale pela, če bomo previdni in zmerni v svojih zahtevah in če bomo dobrohotno presojevali tuje težnje; to je res, da ne. Pa ravno s tako zmernostjo in dobrohotnostjo zagotovimo trajne, splošno povoljne uspehe in domači mir, katerega naše ljudstvo resno zahteva.

Naj se mi nikar ne zameri, da se vedno povračam k isti stvari, toda meni se zdi neizmerno pomembna, in ker stavim zanesljivo vero v to, da pridejo načela vzajemnega potrpljenja, katera se enako ujemajo z uviženimi nauki pravega krščanstva, kakor se zapoved dozorele svetne modrosti, nekdanj tudi pri nas, kakor v skupni naši avstrijski domovini do nerazrušljive veljave, zdela bi se mi, da se mi izpolnjuje prava srčna želja, ako bi videl, da se vsaj še enkrat bliža ta blažena doba."

Po tem je še nekoliko v ital. jeziku nadaljeval o glavnih nalogah letošnjega zborovanja, posebno o zgradbi prepotrebne norišnice.

Slednjič se je spominjal strašnega dogodka v naši cesarski reditni, ki je pretresal celo državo z grozo in nepopisljivo žalostjo, a s tem še bolj navezal avstrijske narode na preljubljenega vladarja, kojemu je koncem govora usklilnil trikratni živijo. — Poslanci in občinstvo odzdravijo z navdušenimi živjokliči.

Predstavljanje g. vladnega zastopnika izrazuje predsednik nado, da bo kot sin te dežele gotovo krepko podpiral delovanje dež. zbora.

Na to g. vladni zastopnik:

"Predstavljam se Vam kot vladni zastopnik in izvrš. jem prijatno in častno nalogo, da Vas prisrčno pozdravljam v imenu cesarske vlade.

Ob solnčnem zahodu je pridobivala cela drža italijanskih predstraž nasproti sovražniku in po onej poti, katero je zjutraj prehodila četica konjikov, korakal je zdaj v dveh vrstah močan bataljon bersaljerjev (italijanskih loveev), kateri je malo dni prej junaško napajal s krvjo griček San Martino. Vest o dečkovi smrti se je že bila raznesla med vojaki še predno so zapustili šotorišča. Ne daleč od hiše vila se je poleg potoka steza. Ko prvi častniki od bataljona zagledajo malega mrliča, ležečega ob vznožju jesenovem ter pokritega z zastavo trobojnico, pozdravijo ga s sabljo; in jeden njih se skloni k bregu potoka, ki je bil ves v cvetju, utrga dve cvetlici ter jih vrže na mrliča. Na to so vsi bersaljerji mimogredé trgali cvetlice ter jih metali na mrliča. V malo minutah je bil deček pokrit s cvetličami in častniki, kakor tudi vojaki, so ga mimogredé pozdravljali: — Dobro, mali Lombarček! — Z Bogom deček! — Tebi to cvetlico, plavolaček! Živio! — Slava! — Z Bogom! — Jeden častnik mu je vrgel svojo svetinjo hrabrosii, zopet drugi mu je šel poljubljat čelo. In zopet so mu kar dežile cvetličice na boso nogo na krvave prsi, na plavolaso glavo. On pa je, spal tam na travi z bledim obrazom in skoro smehljajoč; ubogi deček, kakor da bi bil slišal one pozdrave in bi bil zadovoljen, da je dal življenje za svojo Lombardijo."

Takó ta povest. Prihodnjič dalje.

(Dalje pride).

(Dalje v prilogi.)

— Mirna sta.
— Kaj vidiš drugega? upraša častnik po kratkem molku. — Glej na desno!

Deček pogleda na desno.

Potem reče: — Blizu pokopališča se med drevjem nekaj blišči. Zdi se mi, da so to bajonete.

— Ali vidiš ljudi?

— Ne, Gotovo so skriti v žitu.

V tem hipu zaživlja v zraku mimo leteča svinčenka, ki se zgubi daleč za hišo.

— Pojdi doli, deček! — kliče častnik. — Videl si to. Zadosti je. Pojdi doli.

— Jaz se ne bojim — odgovori deček.

Pridi doli... — ponavljal je častnik, — kaj drugega vidiš na levi?

Na levi?

— Da na levi.

Deček stegne glavo proti levi strani; v tem trenotku zaživlja krogla drugič še ostreje ter prereže srak še niže. — Deček se ves strese.

— Aj šmenta! zakliče — prav na me strelja jo! — Zopet mu je šla krogla mimo prav blizu.

— Doli! — zapovedaval je častnik ves razburjen.

— Pridem precej, — odgovori deček. — Pa brani me drevó, ne dvomite. Na levo hočete torej vedeti,

— Da na levo, — odgovori častnik; toda priidi doli.

— Na levi, — pripoveduje deček, pomolivši život na isto stran — kjer je neka cerkvice, zdi se mi, da vidim...

Tretjič zaživlja je krogla v visočini in hipo ma je bilo videti dečka, kakó je plesal z avrosas,

Priloga k 41. št. „Soče.“

„Vlada bode pozorno sledila Vašim razpravam, ona pa tudi trdno upa, da se bo novo deželno zastopstvo držalo poti, katero so pokazala prejšnja zastopstva.“

„Jaz pa bodem ponosen na to, da si pridobim Vaše zaupanje in da rešim dano mi nalogo z ono gorečo ljubeznijo, katero gojim za to slavno deželo.“

Ko se na to še poslanci drug za drugim položili slovesno obljube v predsednikove roke, zaključila se je prva seja.

Druga seja je bila ob 3. pop., pri kateri so se potrdile volitve poslancev, ustanovili odseki in deželni odbor. V zadnji so voljeni: dr. Pajer, dr. Versagnassi, dr. Abram in dr. N. Tonkli. Poročilo prihodnjije.

Dopisi.

Iz Gorice smo prejeli in priobčujemo naslednji dopis: Ljubljanski „Slovenec“ prinesel je z dne 4. okt. t. l. iz Gorikega dopisa o naših razmorah. Moj drugimi pravi gospod dopisnik, da se vrši v Gorici neka agitacija proti političnemu društvu „Sloga“. No, o takej agitaciji ni doslej v Gorici še nikomur nič znano, razen morda gospodu dopisniku in njegovemu prijatelju. Sicer pa bi ne bilo prenapačno, če bi se res malo preustrojil „Slogin“ odbor, ki se gane le tedaj, kadar „nekemu“ prede. Dalje navaja dopisnik imena nekaterih uradnikov, kojim se baje elne cede po „Sloginih“ portfeljih. A čudno je pri tem le to, da dva izmed njih nista niti uda „Sloga“ in da ju tudi menda ni volja, pristopiti v to društvo pri sedanjih razmorah. Kakó naj bode ta torej bodoča odbornika?! Namen je jasen! Da je častiti gospod dopisnik naredel ona imena, je imel poseben namen, katerega pač ni težko uganiti. O vaditi je hotel dotičnike kot politične agitatorje višjim oblastim. Takemu podlemu in povsem neutemeljenemu ovajanju smo vajeni že celó od neke strani, od koder bi je smeli po vsej pravici najmanj pričakovati in na nek najpredrznejši način... Jasnejše za danes še nečemo in ne smemo govoriti; a bodemo o priliki, če bode potreba.

Sicer pa bi gospodu „Slovenčevemu“ dopisniku in njegovemu „visokemu“ prijatelju prav resno nekaj svetovali. Kedar jima politična agitacija in hujskanje ter ovajanje nekoliko časa prepusti, naj se postavita malo pred zrcalo in naj si natančneje ogledata svoja obraza. Če se še ne spoznata, potem jima potegnimo iz stare omare fotografiji iz polpreteklega časa. A povemo gospodoma, da naredita še bolj kisel obraz, kakor če bi vzgriznila v lesniko. Gospoda vedita, da stanujeta v stekleni hiši! Ne lučaja kamenja iz nje, da se ne razbije nad Vama in Vašim patronom. Gospoda ata nas razumela, kaj ne da?! Če želite še jasnejšega odgovora, oglasite se! Vama ustrezemo. In končno izražamo še to naše obžalovanje, da je dobro nam znani dopisnik osnoval svoj dopis takó, da „Slovenec“ urednik tudi pri najboljši volji ni mogel spoznati hvalobnega dopisnikovega namena in še marsikaj, kar je v dopisu previdno zakrito, pa se vendar določno vidi in spozná tu pri nas, ki razmere poznamo. Želeli bi, da bi se tudi „Slovenec“ gospod urednik prepričal nekoliko pri boljših virih o ne veselih razmorah naših. Nasprotniki naši nas še ne ovajajo in črnijo zadosti — zdaj so začeli vestranski ovajati tisti, ki bi nas imeli braniti pred tujimi prezanjalci! Za danes dosti.

Rakovec pri Podmelcu, 24. septembra. — Dne 12. t. m. obiskal je prvokrat novi župnik podmelški, pred. g. Josip Primšar, našo podružno cerkveno sv. Lucije na Logarščih. Sprejeli smo pred. g. župnika pri slavaloku, ki je bil v naglici napravljen med nabijanjem in streljanjem topičev; sicer v majhnem številu, vendar (kakor se je v. č. g. župnik v svojem govoru v cerkvi izrazil) v njegovo iznenadenje. Po av. maši je bil kratek pogovor pred cerkvijo, na lepem po okolici in čez baneške hribe rastezajočim se razgledu.

Hvalili so nam bodočega novega g. župnika od mnogih strani; zdaj pa, ko smo se osebno o tem prepričali, moramo reči, da je vse istina. Ohrani nam ga Bog mnoga leta! Slovesno umeščenje je dne 29. t. m.

Pisal bi kaj tudi o cesti „iz Klavž v Podmelco“, a kaj, škoda za prostor, ker je vse „bob ob steno“. Kdor je tako arečen, da mu je ni potreba z lastnimi očmi videti, naj bere dopis v 12. št. „Soče“ l. 1887 o teh grapah (poteh) kakšne so in koliko jih potrebujemo.

Novo cesto mislijo menda narediti s samimi obljubami. Teh je pa že toliko, da če bi jo vsaka

podaljšala samo za meter, bila bi že davno narejena. Zdi se mi slična podedovanemu gr-hu: da tako so imeli naši predniki, takó moramo imeti mi in tako moramo zapustiti potomcem. To je že presramotno za podmelško občino, ki bi imela biti vendar tej strani fare za marsikaj hvaležna!

Z letino bomo slabo zadovoljni, kajti spomladi je pozebla jesenska metev, po leti so nas nadlegovale in nam škodovala poljske miši, trto je osmodila strupena rosa, sadja skoro nič, a zdaj pa še slane takó zgodaj. Ubogi mi kmetje!

Rakovski.

Senožeče pri Biljani, 29. septbr. Naša vas je nekda nosila, če uradno listine resnico govoré, ime Senosenkije ter je bila precej na glasu, ker je stala tukaj grajščina s svojim sodiščem. Kakor drugod, razpala je tudi tukaj grajščinska veljava; blina nje razpala je tudi mala cerkvice, katero je vzdrževala ista grajščina. Tako izginejo slabo in dobro s površja borne zemlje. Tudi zatiralec naših narodnih pravic bode poginil! Zapomni si to Lahon in Nemčon! Naši ljudje niso po grajščinskem sodišču nič žalovali, a težko so pogrešali cerkvico. Zató so sklenili pred nekaj leti nabirati darove za novo cerkvico. Ranjka cesarica (Ferdinandova žena) darovala je 4 stočice gl., drugi darovi dohajali so od sosodnih vajij. S temi darovi sezidali so cerkvico novo, večjo od prejšnje v čast B. D. M. Snežnici; a dne 22. septembra t. l. blagoslovili so jo ter slovesno sveto mašo v njej peli č. g. Alojzi Fabijani, župnik biljanski z asistenco 4 duhovnikov. Pridigo so imeli č. g. vikarj iz Gradnega, čegar beseda je globoko segala v srca vernih poslušalcev. Petje je vodil in lepo spremljal s harmonijem biljanski organist M. K. Okincanje cerkve uredil je okusno biljanski kaplan, ki v našo žalost kmalu odide kot župnik na Lokve. Lepa slovesnost končala je z „ofrom“ (darovanjem) za potrebnine nove cerkve; nabralo se je — kljub splošnemu ubožstvu 70 gl., in tej svoti dodal je po službi Božji grof. B. 15 gl. Srčna hvala za te darove vsem dobrotnikom!

Oh da bi mogli kupiti zvonove in sezidati takó lep zvonik, kakoršen je letos bil postavljen v Gradenski podružnici Krasno! Pomagaj nam o Blažena Devica Marija!

S.-ski.

Politični razgled.

Iz Maribora brzojavljajo „Sl. Narodu“: „V duhovniških krogih govoré, da nihče izmed naše slovenske duhovščine ne bode škof lavantinski. V Gradcu in na Dunaju hočejo nam uriniti Nemca, nadškof se pa še brani. Slovenski voditelji na Štajerskem nameravajo sklicati tabore in slovesno ugovarjati nakanam take politike.“ — Neka gospoda že vé, zakaj nam uriva samó tujce v vse javne službe in dostojanstva! —

Nemški deželni poslanci na Českem, ki so se zbrali v Pragi, so sklenili, da tudi v bodoče ne pojdejo v deželni zbor. Tem gospodom je namreč za vselej odzvonilo izključno gospodstvo na Českem, zató se zdaj takó kujajo. Ako jim pa bode taka pasivna politika več koristila, kakor če bi ustopili v deželni zbor in skušali s Čehi skupno delati za blagor dežele, to bode mo še le videli. —

Vlada ni potrdila pravil „nepolitičnega“ društva „Südmark“ v Gradcu. To društvo ima silno političen namen, razupovati po Slovenskem posestva in naseljevati tam Nemce, ki bodo med Slovenci širili nemško kulturo in nemško slavo. Ker je bil uzrok zavrnitvi pravil le formalen, predložili so koj nova pravila. —

V Hrvatskem saboru je nastal prepir med opozicijo. Še tega je trebalo! Odlični poslanec je izstopil iz kluba stranke prava, ker so ga žalili vedni napadi njihovega glasila na izbornu uredoven dnevnik „Obzor“, ki velja za glasilo Strossmayerjevo. Na Hrvatskem prihajajo vedno slabši časi v narodnem oziru. Jeden tekmuje bolj kot drugi, kakó ustreže madjaronski vladi! —

Malone 14 dnij je kraljica Natalija že v Belemgradu v srbskega naroda najodkritosrčniše veselje, no še vedno ni videla svojega sinčka, mladostnega kralja Aleksandra I. Regentstvo in vlada imata kralja še vedno nepristopno zapr-

tega v kraljevskem konaku, dasi kralj vedno prosi, da bi ga pustili k ljubljeni materi svoji. Gotovo pa je toliko, da narod srbski ne bode več dolgo časa gledal, da bode ta še dolgo zaradi tujih intrig trpela in bila ločena prva ljubljena narodova — kraljica Natalija in kralj Aleksander.

Iz Berolina brzojavljajo 8. t. m.: „Car pride jutri ali pa v petek v Berlino in bode stanoval v palači ruskega veleposlanštva. Za petek popoldne določen je obred v beli dvorani, zvečer slavnostna predstava v gledališču, v soboto lov v Letzingenu, v nedeljo zajutrek pri polku car Aleksander, zvečer pa odhod. Bismarck pride jutri semkaj.“ Torej vendarle! Saj smo pa že zadosti čakali in silno mnogo pisali. Kakoršno so zdaj prikazni na političnem obnebnju, ta shod ne bo imel nikakega upliva na politično odnošaje. —

Domače in razne vesti.

Kupčijška in obrtnijska zbornica aborovala je 8. t. m. Iz poročila v uradnem listu te zbornice („Corriere“) povzemamo sledeče jako zanimive in pomenljive podatke: 1. Ta zbornica je izključno v laških, našemu narodu in njegovemu napredku popolnoma nasprotnih rokah. To je za večino slovenskega deželnega prebivalstva jako slabo prišlo. Res da Slovenci nimamo večih kupčijških in obrtnih krajev, toda morali bi biti že zaradi svojega števila tudi zastopani v tej zbornici. Poskrbeti bi bilo treba, da se določi, kakor pri veleposlostu, tudi tu manjši odločevalni snesek, kakor je to tudi v drugih deželah. Potem bi se pa morali Slovenci potruditi s vsemi svojimi močmi, da polijejo v to aboracijo kolikor mogoče svojih zastopnikov. — 2. Ker je pa ta zbornica izključno v laških rokah, zanima se le za laški, oziroma furjanški del pokrajine naše, podpira le laške obrtnijske zavode, laške obrtnike in kupčevalce, popolnoma pa prezira slovenski del dežele ter proboje slovenskih prosilcev kar molče odklanja. Takó n. pr. je ta zbornica v omenjeni seji določila za prihodnje leto mnogo podpor v znesku več tisoč goldinarjev, toda le v laške namene. Ali določuje glavna kupčijška in obrtnijska zbornica take nagrade le iz doneskov laškega prebivalstva? Na tako preziranje bi morala vsaj visoka vlada storiti svoje korake! — V isti seji je ta zbornica odklonila predlog vis. o. k. namestništva, da bi zbornica dovolila letni donesek za vzdrževanje čipkarske šole v Čepovanu. No, kaj pak, Čepovan je slovenska vas! Odklonila je pa to pomoč iz tega uzroka, ker je jednaka šola v Bolcu morala prenehati in se tudi v Otlici ni posebno izkazala. Kolikor je nam znano, čipkarska šola v Bolcu še ni prenehala, a ona v Otlici napreduje prav dobro. To se vé, da gospodje te zbornice ne znajo nič o tej šoli in o lepih čipkah, katere učiteljica jako drago prodaja v Trstu, ker v Gorici ni mogla dobiti kupca. Male deklice si zaslužijo po 20 do 25 kr. na dan. V Bolcu se zares ni sponesla posebno izvrstno, ker so Bolčani navajeni na več dohodke; ker so pa ti vedno manjši, zadovoljili bi se polagoma tudi s izdelovanjem čipk, kakor si ljudstvo v cerkljanskih in idrijskih hribih za službo lep denar. Ako bi se pa tudi na teh dveh krajih šola ne bila sponesla, ali Slovenci nismo toliko vredni, da bi poskusili v kakem drugem slov. kraju? — Ravno takó je ta zbornica odklonila prošnjo jedinega slov. prosilca Nik. Černigoja iz Gergarja za majhno pripomoč (uči se v Marjau). Take preziranje pač ne potrebuje komentarja!! —

Volitev deželnega odbora vršila se je udaraj pri drugi seji, a da bode ta izvršena oba stara slovenska odbornika, tega nismo dvomili, ker poznamo naše razmere. Volilci naj govoré kar hočejo, naj izražajo svoje želje kakor hočejo, vse nič ne pomaga, ker se sploh ne gleda mnogo na želje volilcev. Zdaj gospodje trdno sedé 6 dolgih let in do tje se poznabi mnogo. Zanimivo je pa to, da „Slogin“ predsednik imenuje vse izjave, ki so bile priobčene v „Soči“ ali v drugih listih, da so bile iz jedne in iste kovačnice — v Gorici. Proti takim predrinim izjavam protestujemo kar najodločneje. O, da, mi umejemo, da gospodje tajé voljo narodovo, kajti lože se je bojevati proti domišljenim rogoviležem v Gorici, kakor proti željam in zahtevam naroda, lože je tajiti nezadovoljnost narodovo, kakor priznati jo. Toda tudi kakelj potrpežljivosti bode kmalu poln in mi smo iz izjav od raznih strani popolnoma prepričani, da narod gleda že s največjo nejevoljo, kakó se mu

porivajo v kot zaslužni možje in kako se proti takim uporabljajo razna sredstva, ki niso niti dostojna — niti poštena. Narodu priljubljenega dr. Antona Gregorčiča zaman potiskate v kot, kajti narod zna čedalje bolj ceniti po pravi vrednosti svoje moči. Se vé, da bodete uprtaši: „Kdo pa je ta narod?“ Mi odgovorjamo: „Prepričate se o svojem času, ako ste zdaj slepi in gluhi!“ In stem bodi zadosti! (Mislimo, da nam bode mogoče priobčiti danes poročilo tudi o drugi seji, ki je bila učeraj ob 3. pop. Ker pa stavci niso mogli toliko pohiteti, da bi do poludne stavili to poročilo, odložiti smo ga morali do prih. štev.)

„Corrierjeva“ sumničenja. Temu listu je vsako sredstvo dovoljeno, da le zamore črniti, sumničiti in obrekovati narod slovenski. Dva sgleda: — Ta list pripoveduje v predzadnji številki, da so se nekoli slov. mladeniči, ki so došli z dežele k vojakom ter odšli v Trst, jako slabo obnašali, slasti pa jako pohujljivo nasproti deklicam, ki so ravno šle iz šole pri sestrah Uršulinkah. Ako je to vse resnica (kar smo pa opravičeni dvomiti — kajti pripoveduje to „Corr.“), moramo vsakogar obšalovati. — Največa neumnost tega lista je pa ta, da kar brez okolnosti trdi, da so taki mladeniči plačani za to od nekotih oseb. Tako dejanje je vsakogar kaznjivo in dobro bi bilo, če bi kdo ta list prišilil, da bi tudi imenoval tiste osebe. Neumnost židovska! — Drugo, pa že jako navadno sumničenje je to, da tudi pri nas na Primorskem krožijo in delajo čudeže — ruski rublji. Mi bi vsaj že radi videli, da bi jih res od kje dobili par žakljev; doselej jih še nismo videli! In to govori tak list, ki marsikdaj objavi tudi darovane lire „Pro patriji“ — iz Italije. To je lahonska dvojna mera!

Prepovedana igra. Politična oblast je to dneve prepovedala igro „Dall'ombra al sole“, katero je nameravalo igrati v tukajšnjem gledališču neko dramskiško društvo iz Italije. „Corriere“ se silno čudi tej prepovedi in je dokazal s tem zopet svoja protipatrijska čustva. — Mi poznamo to igro; videli smo jo pred leti v videmskem gledališču, kjer je občinstvo burno odlikovalo igralce ter dvakrat izvalo pisatelja na oder. Zakaj? V tej igri se namreč smeji duhovska vsvoja in se na takó javnem mestu insultuje ves stan s nekimi grehi. Nadalje poveljuje igra Garibaldija in njegovo junaštvo proti Avstriji in meši se tudi — hrvaški narod. — In tako igro naj poslušajo avstrijske občinstvo?! Ako so jo pred leti igrali v Trstu (in igrali so še slabši!), zadosti slabo! Toda: De Pretis je šel! Zapomni si to bratec „Corriere“ Italijanska gledališka društva, ki leto za letom dobajajo k nam v Avstrijo po sovražene goldinarje, silno slabo uplivajo na razvoj patrijotičnih čustev. Obiskovalci laškega gledališča nam gotovo pritrjuje. In vendar se pri nas še jako slabo gleda na kakovost igranih iger. Vsem se pa zdi to naravno. Ako bi pa prišlo k nam, recimo, česko ali hrvaško (rusko Bog ne daj!) društvo, to bi bil krič in vik o nevarnosti pred slovanskim poplavljem!

Iz Bolškega smo prejeli naslednji dopis: Kakor hitro smo zvedeli, da bode koj od začetka zasedanja dež. zbora volitev novega odbora, zbralo se nas je nekaj volilcev in podpisali smo prošnjo do slov. poslancev, da bi volili za deželnega odbornika tudi pri nas močno čislane dr. A. Gregorčiča. Ako takega moža preziramo, takó nismo vredni, da se nam porajajo taki možje, ki so takó redko sejani. To prošnjo smo rekomandovano poslali — dr. Nikolaju Tonklijnu. Ako to ne bode pomoglo, poskušali bomo drugače. — Podpisi. — (Je že prapozno! Tu v Gorici mislijo nekoli gospodje, da je kar ves narod zaljubljen v oba T. — in da prezira dr. A. G., kakor ga prezirajo tisti, ki bi se morali odkriti njegovi delavnosti in nesebičnosti. Ured.)

Gorica in Goriško. — Med Gorico in Solkanom je našel nekdo pretokli teden mošnjček z nekotimi denarjem. Kdor ga je zgubil, naj se oglasi v našem uredništvu, kjer izve, kje dobi nazaj svoj denar. — Umrl je v Gorici Karl pl. Czörnig, plodovit pisatelj in slaven statistik dne 5. t. m. Mesto je v znak žalovanja s črnim in belim tulom pokrilo vse svetilnice po mestu. Porojen je bil 1. 1804 na češkem, kar kaže že ime, da je slovanske krvi. V Gorici dobí neka nova ulica njegovo ime. — V mestnem gledališču je bila na imendan Njih Veličanstva slavnostna predstava. O tej so vladni listi pisali jako laskavo, češ, lejte, kakó patrijotični so Goričani. Da bodo naši čitatelji videli, kakó smešno je takó počenjanje vladnih listov, priobčimo prihodnjič natančneje poročilo o tej predstavi. —

Trst in Istra. — Petardisti še niso vsi zaprti! „Edinost“ je poročala v 80. številki, da je na predvečer cesarjevega godu počila pred kadetsko šolo petarda, ki ni napravila sicer nobene škode. „Edinost“ se čudi, da celó poluradni list „Mattino“ nima za taka dejanja nobene grajalne besede. To ni nič čudnega, saj so vsi jednaki! Slovenski poslanci naj si pridno zapisujejo take dogodke, da bojo znali

povedati in temeljito dokazati, kakošni listi dobivajo pri nas masne podpore iz istega zaloga, katerega tudi oni leto za letom dovoljujejo Taaffejevemu ministertvu. — Lahonsko šolsko društvo „Pro patria“, namerava zopet ustanoviti pri čisti slovenskem sv. Ivaanu poleg Trsta laški otroški vrt, da si iz slovenskih otročičev vzgoji odpadnike in zrele tičke za „laško patrijo“. Vlada pa mirno gleda takó prav zvito in prekanjeno politično delo „nepolitičnega“ tega društva, kateremu prav pogosto dčhajajo v blagajnico laške lire, ne da bi se jih gospodje branili, ali da bi se to komu čudno zdelo. Ravno ista gospoda pa vsak dan sumiči in črni naše narodne zveste in voditelje, češ, vse te podpirajo — ruski rublji. Da bi bila to vsaj resnica, nič bi se jih ne branili — pa nihče jih ne pošlje. — Gosp. župnik pri sv. Jakobu pri (zdaj že v) Trstu (g. Mosé) ni hotel dati neki slovenski materi krstnega lista za svojega otroka; jedino zato, ker ga je upisala v slovenski otroški vrt. Torej tudi v cerkev se je že utihotapilo narodno sovražstvo? — Društvo „Adrija“ je imelo preteklo nedeljo v Barkovljah pri Trstu lepo veselico. Sedevali so tudi nekoli pevec rojanskakega poveljstva društva „Zarja“. Take veselice močno budijo narodno zavest v tržaški okolici. Zategadel želimo, da bi prav pogosto prirejali take lepe narodne veselice. — Politično društvo „Edinost“ bode imelo v nedeljo 13. t. m. sejo v prostorih delavskega podpornege društva. Na dnevnem redu bode razgovor o bodočih volitvah v mestni zastop. ki je ob enem tudi deželni zbor. — V dopisu „z Grote“ pri Trstu čitamo v zadnji „Edinosti“, kakó da „Pro patrija“ pošiljanje tamonje slovensko ljudstvo. Človeka prešinja neka žalost, ko čita take dopise. Ali ne bode še konec takih spletk proti našemu narodu? — V Pomjanu pri Kopru so imeli sv. misijon. V „Edinosti“ je o tem obširen in lep dopis. — Istrski deželni zbor je tudi začel učeraj zborovati. Radovedni smo, kakó se bode pa v novi dobi godilo slovanski pomnoženi stranki. Gosp. prof. Vj. Spinčič, ki je ozdravel, hvala Bogu! je tudi odšel v Poreč. —

Kranjsko. — Prvega t. m. je začela delovati nova „Mestna hranilnica ljubljanska“, ki ima v prvi vrsti ta namen, da bi denar slovenskih strank bil ohranjen v narodovo vestransko korist, a ne kakor se to godi pri bogatem nemškutarskem denarnem zavodu — kranjski hranilnici. Denarni zavodi so nam potrebni za naše narodno življenje, kakor ribi voda; narod, ki nima kapitalov, ali ki pušča svoj denar v tujih rokah, nikakor ne more napredovati. Napis na hiši tega „narodnega“ zavoda je v slovenskem in nemškem jeziku. O, kaké krotki in potrebitvi smo mi Slovenci! Vajeni smo pač službovati in uklanjati se tujstvu! — V Metliki ob hrvaški meji so 16. sept. blagoslovili novo šolsko poslepje, ki je stalo 25.000 gl. — Železnico iz Ljubljane v Kamnik bodo začeli v kratkem delati. Svet so zemljemerci že premerili in kmetom odkazali odškodnino. — Na Brezjah, pri znani romarski božji poti „pri Mariji pomagaj“ bodo zidali novo in mnogo večjo cerkev.

Trubar je pridigoval v Gorici! „Corrierjev“ člankar-jezikoslovec to sicer zanika in celó naša „Soča“ mu v zadnji številki prav naivno pritrdjuje, kljub temu pa je in ostane zgodovinska resnica, da je naš Primož v slovenski Gorici slovenski pridigoval. Nevedni in neverni Tomaži, naj si poiščejo „Urkundliche Beiträge zur Geschichte der protestantischen Literatur der Südslaven in den Jahren 1559-1565. Gesammelt und herausgegeben von Ivan Kostrenčič. Wien. Druck und Verlag von Carl Gerold's Sohn. 1874.“ V tej vrlo zanimivej knjigi čitaš str. 202 v Trubarjevem pismu (1. dec. 1563.) do Jurija grofa Thurn-a in do goriških deželnih stanov te le zanimive besede: „Mir ist in diesen verschnitten tagen glaubwürdig angezeigt, wie etlich wenig personen auss der graueschafft Görtz sich vor der röm. khay. maj. vnserm allergnedigsten herrn vnd laundtforsten wider mich vnd meine innigsten zu Görtz, Rubya vnd zum Creutz gethannenen predigten haben beschwardt...“ In str. 219 v Trubarjevem pismu (9. dec. 1563.) do Ivana plem. Ungnada stojé „črno na belem“ te le jasne in razumljive besede: „Vor 4. wochen bin ich vom herrn Jorgen grauen freyherrn vom Thurn gen Görtz erfordert vnd daselbst 14. tag nacheinander tutsch, windisch vnd walsch in der herrn von Eckh hauss vnd zu Rubya im gschloss... gepredigt vnd das nachmal in allen drey sprachen gehalten...“ Zdaj pa naj še trdi „Corrierjev“ člankar, da ni bilo v 16. stoletju Slovencev v Gorici, v 16. stoletju, ko so še župniki solkanski bili tudi župniki goriški.

Berje pri Rifebergu 2. okt. 1889.

JOSIP BALIČ, učitelj.

Dostavek uredništva. Veseli nas to pojasnilo marljivega gospoda učitelja Jos. Baliča. Takó je prav! Več očí, več vidi!

Didaktofon. Bili smo nauzoči pri zborovanju „Učiteljskega društva za goriški okraj“ 3. t. m. v

slovenski deželni kmetijski šoli, kjer je gospod izumitelj Alojzij Luznik razlagal svoj didaktofon. Poskus s tremi dečki, ki niso še nikoli slišali česa o glaskah, izkazal se je zares izborno v splošno občudovanje in pohvalo. To je bil nekaj nazorni nauk glasbe, da so otroci igraje in na silno lahkoten, otročjemu duhu pristopen način v 3/4 ure že igrali in peli neko pesmico. Kdor ne vidi na svoje oči takega poskusa, skoro da ne more verovati. Ker je to prvi in izborni dokaz, da se zamore glasba poučevati nazorno, lahko umljivo in nekako igraje, zato naj bi šolske oblasti to velezanitvijo iznajdbo poskušale uvésti v vse šole. Cena je silno nizka, niti 30 gl. ne stane, a služi vsakemu igralcu popolnoma tudi kot harmonij. Gospod izumitelj zasluzi, da ga vsaj oči rojaki boljše podpiramo za prvi, težavni početek, dokler didaktofon ne prodre v široki svet.

Dragi maturanti. „Moravská Orlice“, glasilo češkomoravskih državnih poslancev, objavila je naslednjo zanimivo novico: Na nemški deželni realki v Kromerizu bilo je v zadnjem letu le 8 dijakov; od teh so jih pustili k skušnji le 7, a od teh je 1 odstopil od skušnje zaradi bolezni, takó da jih je napravilo maturo le 6. Po natančnem računu omejenega lista je izdala dežela za teh 6 maturantov 26.000 gl. Ta realka je — nemška, zato ni nič škoda denarja, katerega plačujejo večinoma Čehoslovani. Ali smo mi Slovenci kaj na boljem? Spodnja gimnazija v Kranju je pa bila — predraga!

Učit. društvo za Sežanski okraj bode zborovalo v Komnu dne 17. okt. t. l. ob 10 uri dop. po sledečem vsporodu: 1. Verifikovanje zapisnika. 2. Praktičen pouk v III. razredu. 3. Predavanje iz vzgojeslovja. 4. Predavanje iz sadjarstva. 5. Volitev delegatov k obč. zboru „Zaveze“. 6. Razni nasveti. ODBOR.

Nagrajenje konj v Tolminu dne 25. septembra t. l. Nagrade za kobile z žrebati so dobili: Andrej Kobal iz Ponikve 35 gl., Janez Lapajne 20 gl., Jakob Gregorčič iz Krna 15 gl. Srebrni svetinji: Josip Lipušček iz Loma in Janez Volarič iz Sužida. Za 3 in 4 leta stare breje kobile: Janez Strgar iz Starega Sela 25 gl., Janez Savli s Kala 20 gl., Janez Laharnar s Police 15 gl., Srebrni svetinji: Anton Sovdat iz Smasti in Alojzij Žagar z Žage za mlade 1 in 2 letne kobilice: Andraž Krajnc iz Kobarida 15 gl., Anton Vogrič iz St. Vitake Gore 10 gl., Janez Sekli iz Livka 10 gl., Srebrni svetinji: Miha Šorli iz Podmoleca in Peter Miklavč iz Idrekega.

Orgeljski odmevi. Zbirka prediger in poiger za orglje ali harmonij. Za uporabo v cerkvi, šoli in na domu. Zložil in visokorodnemu gospodu Antonu Klodiču, vitezu Sabladoskemu itd. udano poklonil Danilo Fajgelj. op. 40. fol. 70 strani. Cena 1 gl. Priročna zbirka obsega štiri dele: VI. delu je 40 kratkih prediger v avtentičnih starocerkvenih tonih. II. in III. del imata namen, orgljavcu podati toliko gradiva, da si zamore točno prisojiti igranje v vseh modernih tonih dura in molla. IV. del obsega 20 postludijev v navadnejših tonih. Take poigre morejo igrati se na koncu sv. maše. Igre so deloma prav kratke (za nemorovanje), deloma daljše, da je za vsak slučaj kaj primernege.

Še nobeno delo našega marljivega D. Fajglja, pravega strokovnjaka v orgljarstvu in v skladanju za orglje, nam ni takó ugajalo, kakor ta najnovejša obsežna zbirka. Odkritosrdno in brez pretiranja morame reči, da so te orgeljske skladbe in skladbice gledé motivov, izpeljave in harmonizacije prav dobre, nekatere celó dovršene, popolnoma cerkvene, lahke, rabljive in našim razmeram primerne. Tu dobi orgljavci res za vsak slučaj kaj dobrega in lepega, zato s polnim prepričanjem priporočamo najnovejšo to delo vsem našim orgljavcem, učiteljem, duhovnikom in sploh glasbe večim. Slišali smo, da so strokovnjaki skladatelj na tem izbornem delu častitali. Cena 1 fl. za 180 orgeljskih koščkov, 70 strani v foliju ni previsoka. Treba pri tem še pomisliti, da naši skladatelji in založniki navadno mnogo izgube trpé, ker se naše muzikalno občinstvo le malo briga za prav cerkvene in umetne skladbe in naročuje rajše iz inozemstva slabšeje blagó. Pomagajmo najprej domačim umetnikom! — Vrh tega je že vendar enkrat čas, da odpravimo ono neslano žlobudranje in orgljarako otrobo-vezanje s naših korov ter upeljemo v hiše božje spodobno, spodobno, razumno orgljanje. V te pomozite tudi vi, „orgeljski odmevi“! (Mnogi naši orgljavci na deželi vežejo take otrobe ter igrajo „iz glave“ same prehode, da človeka ušesa bolé. Takim naj bi slavna cerkv. predstojništva kupila te „Orgeljske odmeve“, katere naj bi orgljavci morali uporabljati!).

V Gradcu živeči umirovljeni major g. Andrej Komel pl. Sočebrau, naš rojak iz Solkana, je pred kratkim izdal knjigo, ki je namenjena našim slovenskim mladeničem pri vojaki. „Službovnik“ obsega vse, česar je treba znati vojak. Na jedni strani je tekst slovenski, a na drugi nemški. Oni, ki ne znajo nemškega, lahko si premno pomagajo s to

knjigo. Opozarjamo torej vse čestito duhovščino slovensko, gg. učitelje in sploh vse narodnjake, naj bi vojaške novice opozorili na to knjigo. Na nas je, da knjigo razširimo in tako jeziku našemu pripomočemo do veljave. Skušnje so pokazale, da nemščina sama še nima čudovite moči in ne dela dobrih vojakov. Naravno je tudi, da morajo častniki poleg skupnega poveljnega jezika znati tudi jezik vojakov, katerim zapovedujejo. Vendar se prostaki ne bodo morali učiti nemščine edino le v ta namen, da bi jih častniki umeli. Mnogi gospodje črtijo slovanske jezike, ker nimajo veselja, da bi se jim učili. Tembolj nas veseli, da je nedavno korni poveljnik fem. baron Schönfeld na ljubljanskem kolodvoru priporočal neaktivnim častnikom: „Pridno se učite slovanske jezike, ker častnik mora znati obševati s svojimi vojači.“ Marljivi pisatelj je preskrbel slovanske vojaške z vsemi možnimi knjigami. Naše uredništvo rado sprejme naročila in knjige preskrbi.

Knjige „Družbe sv. Mohorja“ so že dotiskane in se bodo razpošiljale po naznanjenem redu. Knjig je šest, kakor po navadi: 1. Življenje Marije in sv. Jožefa, VIII. snopič; 2. Življenje našega Gospoda Jezusa Kristusa po besedah sv. evangelistov; 3. Občna zgodovina, XIII. snopič; 4. Fizika ali nauk o prirodi, I. knjiga. Razveselili smo se te knjige, ki je zares izvrstno došla. 5. Slovenske Večernice, 43. zvezek; 6. Koledar za leto 1890., ki ima prav mnogo zabavnega in poučnega berila in krasé ga prav mnoge slike. Več izpregovorimo o knjigah o priliki. —

Čitatelje naše, ki se pečajo z glasbo, opozarjamo na današnji inserat marljivega češkega skladatelja in velikega prijatelja našega naroda gosp. Ludvika Kube. Že mnogokrat smo opozarjali na izborni njegov del („Slovanstvo ve svých spěvech“), toda izdajatelj bridko toži, da ga Slovenci silno revno podpirajo. Slovenci glasbeniki, posezite po tem delu, ne bode vam žal!

Naš trgovec, G. Likar v Semeniških ulicah št. 10, ima lepo zalogo šolskih, mašnih in upisovalnih knjig, raznih pisank za šolo, tiskovin za duhovnije in raznovrstnih potrebin.

Pričakujemo torej, da kdor ima iskrico rodoljube, ne bode več dajal dobička za take reči našim priljubljenim in skritim nasprotnikom.

Ilustrovan narodni koledar za navadno leto 1890. je ravno izšel v „Narodni Tiskarini“ v Ljubljani. Uredil, izdal in založil ga je g. Dragotin Hribar. Razven navadnega naštevaja letnega koledarja, prikazuje vidnosti planetov in drugih zvezdoslovnih prikazov, točnega koledarja s katoliškimi in slovanskimi imeni in zaznamovanja imenitnih zgodovinskih dogodkov, dvornega koledarja, pregleda raznih dež. oblasti na Kranjskem, poštnih določb, brzobjavnega cenika, lestvice za pristojbine kolkov, sejnov itd.; razen tega gr. diva prinaša tudi obširen „Zabavni del“. V tem se opisuje življenje in delovanje slovanskih in slovenskih prvakov, Jur. Strossmayerja, Matija Cigale ta, Slomška, Rudeža. Tem životopisom sledijo izborni spisi „Božja pota Slovencev“, „V noči Rusalk“, obširen „Razgled po svetu“ in „Smešnice“. Skupaj torej okoli 100 str. raznovrstnega, koristnega in zabavnega berila, katero pojasnjujejo dobro izdelane slike. Knjiga, trdo vezana v platnice, je res vredna 45 kr. in brez dvojbe slovensko občinstvo mnogobrojno poseže po njej. Mi jo našim čitateljem gorko priporočamo.

Ministerstvo za uk in begočastje je na prošnjo polit. društva „Sloge“ dovolilo slov. otroškemu vrtu 300 gl. podpore. —

Listnica upravnistva: P. Teod. Sch. Feldsberg: do 31/12 t. l. še 72 kr. — Gospica Vilj. Franko v Lj.: Poslano svoto smo vam zabilježili za l. 1890., ker ste za letošnje leto še plačali. — Razne p. n. gg. naročnike, ki so sicer že plačali, a so bili opominjani, prosimo, naj se zaradi tega ne hudujejo, saj je vse to la naša zgruba. Naročniki naši ne zgrube ničesa, k večjemu 2 kr. za dopisnico, mi pa imamo očito veliko zgrubo. Na časti menda tudi nihče ne trpi, saj smo opozorili že naprej, da naj se nam blagovolé naznanjati vse morebitne pomote. — Krojačem, ki so se oglašili na oglasilo „Za krojače“, naznanjamo, da naj svoje prošnje pošljejo o srednjemu smenišču v Gorici. —

Zahvala.

V dan 1. septembra t. l. so Divačo s svojim pohodom počastili: Sokoli Ljubljanski, Tržaški in Goriški; udeležila so se tega izleta tudi druga rodoljubna društva in bilo je poleg teh vrlih društev še prav mnogo odličnega občinstva.

Prvi dan septembra 1889. leta ostane Divači nepozabljiv; s ponosom se bode nanj spominjala!

Da pa je prišlo do tega veličastnega izleta, se imamo največ zahvaliti vrlemu „Sokolu Ljubljanskemu“, ki je prvi to dično misel sprejel. Naj nam tedaj vrli „Sokol Ljubljanski“ ne zameri, če mu tem potom izrekamo najtoplejšo zahvalo za njegovo požrtvovalnost in obili trud, ki ga je imel zbog priskrbljenih nam krasnih zastav.

Srčna naša zahvala naj pa doni tudi Tržaškim

in Goriskim Sokolcem, kakor tudi drugim narodnim društvom in pesameznim izletnikom, ki so Divačo v tako obilnem številu obiskali.

Vrli Nabrežinci in Sežanci, ki so nam posodili zastav, da smo mogli vse izletnike, kolikor mogoče, dostojno vsprejeti, naj bodo prepričani, da jih nikdar ne pozabimo in jim ostanemo na veke hvaležni.

V Divači, 1. oktobra 1889.

Divaški občinarji.

NAZNANILO.

Kdorkoli potrebuje kakega sveta, ali da bi se mu prebralo in razložilo vsakovrstna privatna in uradna pisma, kakor tudi v računskih zadevah, obrne naj se v Poizvedovalnico v Gorici, Gledališke ulice (Via Teatro) šte. 8 do podpisane c. k. davkarja v pokoju.

Josip Dugulin.

Št. 4207
1889

OZNANILO.

Naznanja se s tem, da se bodo dne 31. oktobra 1889 ob 10 uri zjutraj v pisarnici tukajšnjega deželnega odbora, javno srečale obligacije zemljiščno odveznega zaloga v znesku odmerjenem v razdoložitvenem načrtu 3. marca 1886 (Drž. zakl. II št. 4.)

DEŽELNI ODBOR V GORICI

dne 5. oktobra 1889

deželni glavar
CORONINI l. r.

Gestreifte und karrirte Seidenstoffe von 80 kr. bis fl. 3. 65 p. Met. — (ca. 650 versch. Dess.) — vers. roben- und stückweise porto- und zollfrei des Fabrik-Depôt G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

HENNEBERG'S

„MONOPOLSEIDE“

IST DAS BESTE!

NUR DIRECT!

Slovenske

NARODNE PESMI

za glasovir in spev harmonizovane.

Izdaja LUDOVIK KUBA — Podjebredy na Četkam.

Osem snopičev po 32 kr.
Eden snopič s pošto 40 „
Cela zbirka s pošto 3.20 „

Zbirka se more naročiti v vsaki bukvarni, zlasti pa pri izdajatelju.

Opazka. Pesmi je izdajatelj največ na svojem potovanju po Koroškem, Štajerskem, Kranjskem in Primorskem leta 1888 in 1889 nabral. Dosedaj izdani snopiči obsegajo

63 pesmi.

Skoraj vsaka pesem ima dva arangementa: a) za spov in b) za glasovir; obo sta samostalna. Na ta način obsega zbirka že 102 arangementa. Tekst je v celoti priobčen.

Za glasovir vsaka.

Po kratki rabi prekoristno zobno čistilo.

LEPOTA
zob
Nova ameriksanska
glicerinska zobna créma
(zdravniško preiskana)

KALODONT F. A. SARG'S SOHN
— & CO. —

c. k. dvorni zalagatelj na Dunaju.

*Dobiva se pri lekarničarjih parfumeurjih itd., 1 kos. 35 kr. — V Gorici pri G. B. Pontoniju, A. de Gironcoli, lekarni Kürner, G. Braunitzerju in G. Cristofolletiju.

SAHARIN,

300 krat slajši od sladkorja, odlikovan v Londonu in Antverpnu 1885., na veliki zdravstveni razstavi v Ostendi 1888. je izdelek trdke

Fahlberg, List & Comp.

Westerhüsen na Labi.

Jako je važen kakor zdravilo sam za se in kakor primes za poslaženje lekarskih izdelkov, siropov, vin, likvorov, limonad, konserv, žolčij (gelatin), sadnih sokov, nadomešuje na čudežen način sladkor iz pese ter se uporablja pri izdelovanju slaščic, pri izdelovanju šampanjca, itd. itd. in odlikuje se tudi po svoji antiseptični lastnosti.

Zalogo in razprodajo za Gorico in deželo ima

ANTON ORZAN,
trgovec v Gorici.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Pisarnica vrhnega zastopa za Gorico in Goriško nahaja se v

Marzinijevi hiši, v II. nadstr.

Tukaj se zavaruje za plačilo nizkih premij proti škodi po požaru, strell, parnih razletih ali njih nasledkih. Prejemajo se tudi zavarovanja na življenje v najraznovrstnejših slučajih in kombinacijah ter se dajejo glade tega vsa pojasnila, kakor tudi tiskani navodi.

Vrhní zastop v Gorici

v Marzinijevi hiši, II. nadstrop.

LEKARNA

G. CRISTOFOLETTI

na Trzinu

C. K. DVORNI

ZALAGATELJ

v Gorici

ima v zalogi vsa domača in zunanja zdravila, vedno sveža, pristna in iz prve roke, vse mineralne vode, zdravstvene dišave in stvari z gumilastike.

Priporoča se posebno gospodom odjemalcem z dežele ter jamči za hitro in natančno izvršitev vsakega naročila.

PRISTNI

logaški semenski grah

pošilja v vrečah po 2 do 5 kg. proti poštenu povzetju

Fran Arko v Dolenjem Logatcu.

Logaški zgodnji grah znan je v obče kot najzgodnejše in jako rodovitno plemo.

Želodčne bolezni

in splošnih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najvpošneje s Piccoli'skim „Esenco za želodec“, koja je tudi izvrstno sredstvo proti glitstam. Pošilja jo izdelovatelj lekarnar „Piccoli“ v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzetju. — V steklenicah po 15 kr. nahaja se v vsob lekarnah v Gorici, Toimnu, Cervignanu, Gradu, Gradišči, Tržici, v Trstu na Štajerskem, Koroškem, Kranjskem, Hrvaškem, v Dalmaciji, Istri in na Tirolskem.

Varstvena znamka.

Izdajatelj: **AND. GABRŠČEK**; odgovorni urednik **M. KORŠIČ**. — Hilarijanska tiskarna v Gorici.